

Svolvær Handels - og Industri-forening

Det begynte i 1918 og den ble Lofotens største næringsforening.

Av Arnold Nygaard

Arnold Nygaard, f. 1932 i Svolvær. Disponent i Stabburet, formann i Svolvær Handels- og Industriforening, mange styreverv, leder for Folkeuniversitetet i Svolvær. I dag leder av Vågan Historielag.

Det er blott dette som gjør meg forstemt, om hundre år er allting glemt.”

Knut Hamsun

I 1995 feiret Svolvær Handels- og Industriforening sine 75 år. Egentlig var foreningen det året 77 år, så det ble en noe forsinket 75-års feiring. I forbindelse med jubileet gav Lofotposten ut et jubileumsnummer fredag 19. mai, som bilag til avisen. Bilaget var fylt med interessant historisk stoff gjennom 77 år og hadde også en kort historikk om SHIF fra starten til dagens historie, skrevet av undertegnede.

Som en av Lofotens største næringslivsforeninger, har foreningen gjennom flere generasjoner vært en aktiv pådriver for næringslivet og byens utvikling. For ettertiden vil det være riktig å få noe av dette nedtegnet og bevart. Derfor kommer historien i Årbok for Vågan, men da mer

utfyllende enn i Lofotpostens jubileumsnummer. En historie på 85 år kan i denne form nødvendigvis bare bli presentert i stikkords form.

Den spede start

Svolvær Handels- og Industriforenings historie begynner i 1918, men da under navnet Svolvær Handelsstandsforening. 1918 var det året første verdenskrig sluttet og det året Svolvær fikk bystatus. Svolvær Handelsstandsforening var den første tiden en såkalt ”særgruppe” under Lofoten Handelsstandsforening. Avdelingen fikk bare tillatelse til å behandle lokale spørsmål og hadde navnet: Lofoten Handelsstandsforening, Svolværavdelingen.

Foreningen har i alle disse årene gjennomlevd skiftende tider, økonomisk utvikling og vekst, depresjoner, dramatiske krigsår, gjenoppbygging og fremgangsrike etterkrigsår og er i dag i form av sin medlemsmasse og i en alder av 85 år en meget moden, erfaren og kompetanserik forening, men dessverre sterkt hvilende og nærmest ikke synlig eller hørlig. (Se senere avsnitt) Gjennom mange år tilpasset foreningen seg skiftende tider. Gjennom engasjerte medlemmer og aktive formenn engasjerte den seg i utvikling av byen og distriktet. Foreningen ble hørt og var en aktiv diskusjonspartner og pådriver i det politiske liv. Mange hendelser, saker, dramatik, gløder og

Svolvær får bystatus. Talen etter borgertoget på Torvet 1. juli 1918. Foto: Sig. B. Olsen, Svolvær.

dyktige entusiastiske mennesker vil bli husket.

Historien til SHIF er historien om personers engasjement og initiativ. Det er derfor riktig, og på sin plass, at vi på begynnelsen av et nytt årtusen stopper litt opp, ser litt tilbake, trekker lærdom av fortiden og legger grunnlaget for Svolvær og kommunens videre vekst og utvikling.

Foreningens formålsparagraf har i alle disse årene vært stort sett den samme:

”Å ivareta og fremme handel, håndverk, skipsfart, servicenæringen og industriens interesser. Å hevde medlemmenes interesser overfor myndigheter og publikum. Å virke som næringslivets kontaktorgan overfor allmenheten og offentlige organisasjoner. Å gi uttalelser og betenkninger på vegne av handel og industri samt behandle faglige og økonomiske spørsmål. Å fremme et godt kollegialt forhold blant medlem-

mene og avholde selskapelige sammenkomster.”

Som foreningens første formann ble valgt agent Hans Lorentzen. Han ble også foreningens første æresmedlem.

Protokollen fra den tid forteller om en forening med jevn og god aktivitet og stor spredning i saker. Fra behandling av generelle fiskerispørsmål til behandling av Telegraf og Telefonstasjonens kontortid til innsamling av ”bidrag til byens fattige.” Møtene ble holdt på Hotell Lofoten og Svolvær Festivitettslokale. Det sosiale med jevnlig festlige sammenkomster sto ofte på programmet.

Fiskerispørsmål

Allerede under Lofoten Handelsstandforening sto naturlig nok fiskerisaker og spørsmål knyttet

til fiskeriene sentralt i foreningens drift. Det var derfor naturlig at de samme saker også ble meget sentralt behandlet i Svolvær Handelsstandsforening. Foreningen valgte derfor ganske tidlig sin egen fiskerigruppe. Av saker som kan nevnes og er protokollert fra den tiden var: Klippfiskmarkedet i Argentina, fiskerimarkedet i Italia og betaling av toll i Spania og selvsagt Lofotfiskets utvikling.

Noen år senere ble først en egen kjøpmannsgruppe dannet. Foreningens ledelse forsto ganske tidlig nødvendigheten av å få egne grupper for de forskjellige fagområder, og tok konsekvensen av det også i de kommende år. (Noe vi skal se også var erfaringen i 2003.)

Av større saker som ble behandlet i denne førkrigsperioden nevnes planleggingen av et fryseri og kjøleanlegg. Foreningen bevilget penger til utarbeidelse av planer og gikk senere inn med kapital i stiftelsen av et aksjeselskap. I 1935 sto Svolvær Kjøleanlegg AS ferdig og ble bl.a. et anlegg som sto meget sentralt hos Svolværingene med sine frysebokser for husholdningene.

Collett Andreassen AS var første leietaker og var i en periode landets største hvalkjøttkjøper.

Samme år leide foreningen faste lokaler i Hotell Lofoten og det ble samtidig bestemt at møtene skulle avholdes annenhver uke. (Medlemskontingenten ble det året satt til kr. 8,00.)

Krigsårene

Så kom krigen og siste protokollerte møte var 15. januar 1941. Foreningen gikk ikke helt i dvale, men holdt en viss virksomhet og orientering til medlemmene i alle krigsårene. Formann i foreningen da krigen begynte var Arne Berg, og ny formann i september 1945 ble Hans J. Bjørnstad.

Freden var kommet og foreningen var i gang igjen. Protokollen viser et sterkt engasjement og en rekke saker. Det nevnes bl.a.: ”Leie av badesalen til medlemsmøter, venteværelse på d/s kaia, omførselshandel, havnesaker, plassering av fiskerifagskole, hurtigrutens anløp, molobygging samt en rekke andre større eller mindre saker.

Vi feirer vår 75-års dag. SHIF-medlemmer og gjester i tog fra rådhuset mot Rica med Svolvær musikkforening i spissen.

Spesielle fiskerispørsmål og kommunikasjonsspørsmål var også i de dager meget aktuelle.

Etter krigen ble det også valgt en egen kommunikasjonsgruppe.

Handelsstanden

Svolvær Handelsstandsforening var sterkt engasjert i alt som hadde med byens utvikling og vekst å gjøre. Den markerte seg på en rekke områder.

I november 1953 bestemte foreningen seg for å leie faste lokaler i Bergen Bank, senere bare kalt ”Handelsstanden”. En gunstig avtale med banken ble inngått. Her kunne foreningen ha sine egne styremøter, gruppemøter, medlemsmøter, åpne møter og ikke minst i sine egne

lokaler, sosiale sammenkomster eller som det ble kalt: "Handelsstandsfestene."

Lokalene som hadde eget kjøkken, ble også fremleiet og med sine 250 m² og fine beliggenhet sentralt i byen, var de meget benyttet til bryllup, årsmøter m.m. "Handelsstanden" var et begrep og markedsførte foreningen på en utmerket måte. Lokalene var meget benyttet til en rekke større møter med saker som strømpriser, kommunikasjon, Lofotposten m.m.

Foreningen hadde i forbindelse med bruk av lokalene et meget godt samarbeid med banken.

Men, først i februar 1957 ble foreningens lokaler innviet med stor festivitas. Talene var mange og samarbeidets betydning ble sterkt understreket. Foreningens formann var da Asbjørn Rødsand.

Medlemsutviklingen hadde i alle år vært tilfredsstillende og i årsberetningen nevnes at foreningen da hadde 76 medlemmer. Det bør her nevnes at alle disse kom fra Svolve.

Det ble skrevet en egen sang til åpningen og jeg gjengir her første og siste vers:

Merkurs menn i Svolve by

Titt og ofte har fått ry
For å følge sunne linjer og systemer.
Men det har vært smått bevendt
Med lokaler, som bekjent
Hvor man kunne drøfte næringens problemer.

Kapital og handelsstand
går fra nu av hand i hand,
Det var nettopp dette samspill som var tanken
Vi har nådd et viktig mål
derfor tømmer vi en skål
For vår handelsstand, for byen og for banken.

Den forteller litt om handelsstandens "tanker" om seg selv, men gir også en bekreftelse på at handelsnæringen hadde en viktig og betydningsfull posisjon i kommunen.

I disse årene var det som tidligere to spørsmål som var gjengangere og sto meget sentralt i foreningens virksomhet. Det var spørsmål og

saker knyttet til fiskeriene og til kommunikasjonene.

Styreprotokollen fra den tiden forteller om et sterkt engasjement, store diskusjoner og mye uskrevet mellom linjene. Videre viser protokollene samhold, stort sett et godt oppmøte i styre og medlemsmøter og i andre sammenhenger der foreningssaker ble tatt opp.

Vi leser også at de fleste sentrale næringslivsledere var medlemmer. Bredden og sammensetningen av foreningsmassen var derfor en stor styrke for foreningen.

I 1959 var overskriften i Lofotposten: "Svolve kommune midt oppe i løsningen av store oppgaver." Sakene var Lofotveien. Torvet i Svolve med nytt torvhus samt havnelager og forfgang i ferdiggjøring av fergeleiet.

I 1962 var foreningen opptatt av den vanskelige situasjon vi hadde med strømtilførselen til næringslivet. Videre ble det sterkt diskutert prisnivået på elektrisk kraft som ble nevnt som "industrifiendtlig". Et stort medlemsmøte ble avholdt med representanter fra NI.

I 1968 ble foreningens 50 år feiret med pomp og prakt. Formann i foreningen var da Terje Grøver Helmersen.

Handelsstanden som det sentrale møtelokale og festlokale

Som nevnt leide SHIF lokaler i Bergen Bank. Lokalene var meget populære, men dessverre var ikke økonomien tilstrekkelig bra til at lokalene kunne beholdes. Avtalen med banken ble avvirket og alt av inventar og utstyr ble fjernet/solgt. I denne perioden ble billedgalleriet over samtlige formenn samt styreprotokollen for perioden 1968 -1986 (18 år) borte. Andre einedeler som bilder (2 stk. Gunnar Berg + Espolin Johnson m.m.) ble lagret på byen.

Gunnar Berg - bildene ble i 1980 restaurert av foreningen og innrammet og hang noen år i lokalene. Da disse ble avvirket, ble bildene midlertidig lagret i påvente av nye lokaler, men ble tilslutt utlånt til Kløverhagen helse- og rehabi-

Noen av de som har vært formenn i foreningen. Fra venstre: Jørn Kilvær, Arnold Nygaard, Svenn Eltoft, Kåre Stemland, Per Jul Rødsand og Harald Steen.

literingssenter hvor de hang fra 1996 til 2001. I 2001 ble de solgt til GB galleriet på Svinøya. Et av disse bildene ble også oppfotografert i 600 eksemplarer, innrammet og solgt til inntekt for oppussing av "Handelsstanden". Bildene hadde denne teksten påklistret på baksiden:

"Denne reproduksjonen er laget etter et maleri av Gunnar Berg (1863-1893) tilhørende Svolve Handels- og Industriforening. Reproduksjonen er laget i 600 eksemplarer og selges kun av vår forening. Svolve i mai 1980. Svolve Handels- og Industriforening."

Denne reproduksjonen henger i dag rundt om i de mange hjem, men kan også ses i galleriet på Svinøya. Kanskje har SHIF noe av æren for at de to bildene, som har sin egen interessante historie, er ivaretatt for ettertiden.

1968 – 1986 En aktiv periode

18 år er i utgangspunktet ikke noen lang tid, men skal vi skrive vår historie basert på minner gjennom 18 år, kan mangt bli glemt. Som tidligere nevnt er protokoller og billedgalleri forsvunnet. Men med utgangspunkt i mange samtaler, avisutklipp m.m. skal jeg prøve å gjenskape de mest sentrale saker i denne perioden. Foreningen ble i denne perioden ledet av fire formenn. (Per Jul Rødsand, Kåre Stemland, Svenn Eltoft og Arnold Nygaard.)

Navneforandring

På årsmøtet i 1977 fremmet Arnold Nygaard forslag på navneforandring. Foreningen trengte nytt blod og vi hadde behov for å få med indu-

striens folk. Forslagsstiller fikk i oppgave å komme med en begrunnelse for å fremme forslaget samt legge frem forslag på nye vedtekter tilpasset navneforandringen.

Svolvær Handelsstandsforening 60 år i 1978

Foreningen var 60 år og dette måtte feires. En stilig jubileumsfest ble avholdt på Lofoten Nordic Hotell med bl. a. ordfører og direktør for Norges Handelsstandsforbund og en rekke andre prominente gjester tilstede. En rekke taler ble avholdt og gaver overrakt, men kveldens høydepunkt var da mangeårig formann Arne Berg ble utnevnt til foreningens andre æresmedlem. Arnold Nygaard trakk frem de saker som Arne Berg hadde vært opptatt av i sin formannstid.

En hilsen og blomster ble også overrakt foreningens eldste tilstedeværende medlem Gunnar Berg. Formann var Svenn Eltoft.

Årsmøtet i 1979 vedtok at navnet skulle være Svolvær Handels- og Industriforening. Samtidig ble det valgt en industrigruppe. Nye vedtekter ble gjennomgått, men ble først vedtatt på generalforsamlingen 4. desember 1981.

Det ble på samme årsmøtet bestemt at "Handelsstanden" skulle oppusses. En betydelig egenkapital skulle fremskaffes og en utvidet finanskomite skulle ta seg av saken. (Se avsnittet Handelsstanden og salg av GB bilder.)

Lofotfestivalen

Møtet diskuterte også avviklingen av Lofotfestivalen. Et stort og omfattende engasjement som skulle gi byen og næringslivet nytt liv i en kort periode. Lofotfestivalen var ment å skulle gjennomføres annet hvert år. Det ble nedsatt en messekomité for den videre planlegging.

Planleggingen tok form, men det tok litt tid med å få selve arrangementet på banen. Alt arbeidet baserte seg på frivillig innsats. Det var ikke like lett å få sydd det hele sammen.

1981 – et bra år

Jeg bruker igjen Lofotposten. I det året som har gått har foreningen hatt en betydelig aktivitet.

Foreningen har engasjert seg i en rekke saker og de forskjellige gruppene har arbeidet aktivt både innad og utad. Av fellesarrangementer er det "Svolvær en glad by" som har tatt mest tid. Av årsberetningen fremgår det at foreningen har 92 medlemmer. Det arbeides med en egen handelsstrategi for Svolvær og man tar mål av seg til å gjøre Svolvær til hele Lofotens handels-senter. Årsmøtet har bl. a. lønnet sekretær og godkjennelse av nye vedtekter på saklisten. Formann var Arnold Nygaard.

Næringsrevyen 1982

Foreningen satset på ny giv. Tremannsgruppen Ragnar Bjørngaas, Erik Drechsler og Arnold Nygaard sto frem for en forening som startet med "nytt blod og ny giv." Svolvær skulle bli "Sommer og messeby". Bymiljøkampanje og "frisk opp fasadene." Ny giv i tiltaksarbeidet lokalt og regionalt.

Svolvær Handels- og Industriforening ønsket å være motoren i tiltaksarbeidet og sammen med kommunen formalisere et kontaktorgan og utarbeide en strategi.

Styret fikk det året sin egen sekretær, som på deltid hadde et viktig verv.

Årsberetningen for 1983 forteller om god aktivitet og et medlemstall nær 100.

Svolvær som messeby

I juli 1983 arrangerte SHIF for første gang "Lofotfestivalen". Arrangementet var i samarbeid med SIL og meningen var at festivalen skulle bli et årvisst arrangement og tilføre byen og næringslivet økt aktivitet. SHIF ønsket å få navnet "LOFOTFESTIVALEN" registrert som

sitt navn og knyttet til SHIF. Lofotfestivalen ble en suksess og gav impulser for kommende arrangementer. Det var underholdning med bl.a. opptreden av Wenche Myhre og Vazelina Biloppøggers. SHIF ønsket at Svolvær skulle bli en messeby med "Svolvær i sentrum" som logo. Men, arbeidet var igjen basert på frivillig innsats.

Snusken

Samme år ble "Snusken" oppfunnet. En aksjonskomite med personer fra SHIF, kommunen og kommunegartneren som den ledende "Snusk" startet aksjonen med sin egen Logo. En rydde og forskjønnelsesaksjon ble gjennomført i dagene før 17. mai. I hvite frakker utlånt av Stabburet åpnet ordfører Wikan aksjonen med det håp at dette ville bli like årvisst som våren.

Vaagakallprisen

Kommunen manglet en pris som kunne gis til personer, lag og/eller foreninger som hadde gjort en innsats for byen. Som det står i vedtekten: For å styrke Vågans anseelse, næringsliv og utvikling. Etter et initiativ fra SHIF ble prisen i 1985 etablert i et samarbeid med Vågan kommune og Den Norske Bank. Den ble tilfredsstillende markedsført av kommunen og ble første gang utdelt i 1986. Prisen består av et diplom og en krystallvase.

Banksjef var Ragnar Bjørngaas og ordfører var Steinar Molvik.

Torskens Dag

I Lofotposten 13. mai 1985 kan vi lese: "Svolvær Handels- og Industriforening har fått delvis gjennomslag for sitt forslag om å arrangere "Torskens Dag" som en merkedag på kalenderen i likhet med morsdag og farsdag. Det var i januar at SHIF lanserte forslaget om "Torskens Dag" i et skriv til Opplysningsutvalget for fisk. Man foreslo da at siste lørdagen i januar hvert år skulle fastesettes og markeres som endelig dato for TD.

Styret i Opplysningsutvalget for fisk vil vurdere om dette skal være et lokalt eller nasjonalt opplegg. Direktør Jann Holst i Opplysningsutvalget for fisk ser meget positivt på ideen om en fast årlig Torskens Dag og nevner eksempler på andre slike dager.

SHIF's henvendelse ble meget seriøst motatt og omtalt i en rekke aviser landet over.

Lørdag 25. januar 1986 ble den første Torskens Dag gjennomført med meget stor festivitas. En rekke kjente personer fra NRK, Opplysningsutvalget for fisk, ordførerne i Lofotkommunene, stortingspolitikere, samtlige kjøkkensjefer i Nordic-kjeden, Ingrid Espelid Hovig, representanter fra Norges Råfisklag og Norges Fiskarlag, Sortland Handelsstandsforening med flere var tilstede.

Lofotposten skrev i sin leder 28. januar følgende:

"Nå skal vi ikke uten videre påstå at en ny tidsalder er runnen ved at Svolvær Handels- og Industriforening har instituert "Torskens Dag" men tiltaket har perspektiver over seg. Og man kan med de beste forhåpninger se frem til hva som vil følge etter det vellykkede arrangementet sist lørdag."

Festen ble avholdt på Lofoten Nordic Hotell med ca. 150 gjester.

Hva var så formålet med dagen? I noen punkter utarbeidet av SHIF heter det: "Å hylle denne konge av en fisk for den betydning den har hatt gjennom tidene for det norske folk og i særdeleshet for kyst-Norge. Ingen fisk har så stor betydning for bosetting, vår økonomi og kultur som nettopp torken. SHIF ønsket med denne markering å sette Svolvær og Lofoten på kartet som det naturlige midtpunkt som skueplass og arena for skreifisket gjennom århundrer."

Senere samme år ble tre representanter for SHIF invitert av Opplysningsutvalget for fisk til "Fiskens Dag" i Oslo. Formannen i SHIF benyttet da anledningen under en lunsj som ble avholdt for en del innbudne gjester til å holde en tale for "Torskens Dag" og den betydning vi i Lofoten så at denne dagen kunne få.

Oversiktsbilde over Svolve i dag. Foto: Aune.

Handelsanalyse

I 1972 fikk foreningen av Norsk Kjøpmanns-institutt utarbeidet for første gang en handelsanalyse.

Flere personer i foreningen hadde gitt uttrykk for nødvendigheten av en slik analyse som et nyttig instrument og som et arbeidsredskap for å bygge byen og næringslivet videre. I 1982/83 bestemte SHIF seg for å få utarbeidet en ny handelsanalyse. Igjen henvendte vi oss til Norsk Kjøpmanns-institutt og i august 1985 forelå den ferdig. Den konkluderte med at Vågan hadde styrket sin posisjon som den ledende kommune og som et detaljhandelssentrum i Lofoten.

Analysen var ment å skulle danne grunnlaget for offentlig og privat serviceplanlegging.

Vi noterer oss i dag at flere av de saker som er pekt på i analysen er utført.

Vågan kommune så også på analysen som et viktig og godt instrument og ønsket å ha medlemmer fra den tekniske etat med i det videre arbeidet med handelsanalysen.

Faggrupper

Allerede fra starten av i 1918 så man fordelene av å opprette faggrupper for noen av de områder foreningen engasjerte seg sterkest i. Hovedgruppene fra starten av ble: fiskerigruppen og kjøpmannsgruppen. Noe senere kom agentgruppen og kommunikasjonsgruppen og fra 1981 også en egen industrigruppe. I tillegg hadde foreningen, i de årene vi hadde handelsstanden, et eget husstyre.

Faggruppene behandlet de saker som gikk inn under den enkelte gruppes spesialområde.

Offentlige uttalelser eller betenkninger fra den enkelte faggruppe skulle gå via hovedstyret.

Faggruppene ble i tillegg til hovedstyret valgt på generalforsamlingen.

Jeg ser av protokollen fra senere år at foreningen fortsatt fulgte linjen med faggrupper. Den eneste som ikke har vært med de senere år er agentgruppen. En gruppe som ganske enkelt ikke lenger eksisterer.

Handel og industri møter Lofotposten

Gjennom lengre tid hadde det lokale næringsliv uttalt misnøye med Lofotposten.

Dette hadde kommet frem en rekke ganger. Til dels i sterke ord. Lofotposten var ikke god nok for det lokale næringsliv. Hva kunne gjøres med det? SHIF ved formannen tok et initiativ og et større møte ble planlagt. I oktober 1983 møtte Lofotposten med Bjørn Paulsen og hele sin stab det lokale næringsliv til et større møte på handelsstanden. En stor forsamling møtte Lofotposten for å utveksle synspunkter på hvordan kontaktflaten mellom næringsliv og avis kunne bedres. Det ble ikke trukket noen konklusjoner fra møtet.

”Storstua” i bruk etter oppussing

I januar 1983 var arbeidene med oppussing av handelsstanden ferdig. Lokalene presenterte seg nå med ”varme og charme” og hadde plass for nærmere 100 personer. En ny kjøkkenavdeling samt en helt ny baravdeling hørte med. Finansieringen hadde byens tre banker stått for samt i tillegg en betydelig dugnadsinnsats fra medlemmene. Svolve hadde igjen fått sin ”handelsstand” i en mer representativ utgave enn tidligere. Senere samme år ble lokalene formelt innviet med en stor og flott handelsstands-fest. Et havets festbord med æresgjest fiskeriminister Thor Listau tilstede. Foreningen var det året 65 år.

En spesiell begivenhet skjedde med at vi

avduket et billedgalleri over samtlige formenn i foreningens historie fra 1918 til dato. Avdukingen sto æresmedlem Arne Berg for. (Siste gang Handelsstanden ble benyttet til møte var den 10.02.1998.)

Historien frem til 1990

Det er selvfølgelig ikke mulig å få med i denne historiske oversikten alle de små, men viktige enkeltsaker som ble behandlet. Men jeg tar her med en kort opprøpning av noen:

Fergeforbindelsen Fiskebøl-Melbu, Svolve-Skutvik, Finnøyveien. Møter med Lofottunnelen A/L, industriens kraftpriser, Lamholmen-prosjektet, innsamlingsaksjon sykestua, folkemøte på Sortland om Lofottunnelen. Etablering av Vågan Næringsforum, Hansa-uke. Foreningens 70 års feiring, ny havneplan for Svolve med mer. I tillegg hadde foreningen aktive grupper som kjøpmannsgruppe, fiskeri og industrigruppe som behandlet sine særinteresser.

Hva skjedde i begynnelsen på 90 tallet

Hva som bør trekkes frem som de viktigste sakene i dette ti-året kan være vanskelig. Men, min vurdering i stikkords form, er følgende: Sentrumsplanleggingen, Svolve mot år 2000, hva med torvet, nytt fergeleie i Osan, Lofast, flyplassutvidelse, reiselivsutvikling, omorganisering av foreningen, vågekvalmuseum, oppsigelse av avtalen om handelsstanden, sammenslåing av SHIF og Vågan Næringsforum, Vågan Markedsforum, gang og sykkelsti mellom Svolve og Kabelvåg med mer. Av enkeltsaker som jeg tror engasjerte mest var flyttingen av fergeleiet til Osan. Mange mente at dette var ”undergangen” for handelsnæringen og organiserte bl. a. demonstrasjonstog. I dag ser vi at flytting av fergeleiet var riktig. Hva sa så Lofotposten om saken?

En smilende festkomité for 75-årsfeiringen. Fra v. Torfinn Marthinussen, Jørn Kilvær og Arnold Nygaard.

Svolvær i revers

Lofotposten første side 11. november 1992. "Tapte kampen om Osan." "Svolvær i revers" var en av parolene. Handelsstanden stengte butikkene i to timer og demonstrerte i protest mot at Vågan vil flytte fergeleiet ut av Svolvær. Men formannskapet vendte det døve øret til. Med 9 mot 2 stemmer bestemte politikerne at fergeleiet skulle flyttes til Osan.

"Handels- og Industriforeningen burde heller bruke kreftene på å lage et attraktivt handelssentrum", sa Domus, og holdt dørene åpne.

Foreningen var 75 år i 1993. Storslått feiring i 1995.

Det da sittende styre bestemte seg for en skikkelig markering av at SHIF var 75 år. Da foreningen ikke lenger hadde sine egne lokaler var spørsmålet hvor skulle feiringen skje. På Lamholmen var det nye Rica-hotellet ferdig. I samarbeid med Rica sjefen Rivelsrud ble det bestemt at våre 75 år skulle feires i samarbeid med Ricas åpnings-

fest. Med åpning og velkomst i rådhusfoajeen og Svolvær Musikkforening utenfor, startet det hele med et langt tog mot Lamholmen og Rica. En storslått markering og jubileumsfeiring verdig en 75 åring. Lofotposten kom ut med eget jubileumsbilag og en flott markering.

Flere av foreningens tidligere formenn deltok i markeringen. Foreningen ble rost for sin aktivitet i alle år og gratulerte samtidig byen med nytt hotell. Vi var begynt på de siste 5 årene frem mot tusenårsskiftet og byen og foreningen var i forandring.

Aktuelle saker frem til år 2000

På mange måter føler jeg at foreningen i denne perioden på slutten av 90 tallet var inne i en omstrukturering. Foreningens virksomhet hadde i alle år vært basert på frivillig innsats. Ledere innenfor næringslivet i Svolvær hadde med stor entusiasme og engasjement påtatt seg å lede foreningen. Etter hvert økte arbeidsmengden. Et større ansvar ble pålagt hovedstyret og de enkelte faggruppene, og behovet for en fast ansettelse av leder dukket stadig oftere opp i diskusjonen. Sekretær- og kassererfunksjonen tok mye tid. Men, tiden var ennå ikke moden. Andre løsninger måtte finnes først.

Svolværkontoret A/L

I 1994/1995 ble "Svolværkontoret A/L" etablert. Kontoret var et andelslag hvor lag og foreninger gikk inn med kapital og hadde som formål å arbeide for å gjøre Svolvær kjent og ettertraktet for nyetableringer med mer. Kontoret skulle i tillegg påta seg å bistå lag og foreninger med diverse administrative saker. SHIF gikk inn i andelslaget med kapital og fikk styrerepresentasjon. Andelslaget ansatte daglig leder og hadde fast kontorsted sentralt i byen. Kontoret påtok seg sekretær- og kassererfunksjonen for SHIF samt ansvaret for å gi ut et informasjonsblad SHIF Nytt. Tanken var god og kontoret

virket vel noenlunde tilfredsstillende, men ble likevel nedlagt etter kort tid.

Er handelsstanden i Svolvær i ferd med å sovne inn?

I referatene fra sist på 90 tallet finner vi bl. a. ovennevnte setning hentet fra et møte i Svolvær. Det følges opp med: "Hva gjør vi feil og hva bør vi og kan vi gjøre?" Av spørsmål finner vi:

Sette oss mål: kortsiktige og langsiktige, lage aktivitetsplaner, større og bedre samarbeid og ikke minst nevnes – velge et styre som fungerer. Som nevnt tidligere har foreningen problemer med å administrere sin aktivitet og er nødt til å finne andre løsninger enn å satse på det frivillige engasjement. Ansettelse av daglig leder står på dagsordenen.

Millenniumskiftet

Vi finner i styrereferatene mange gjengangere. Sentralt i diskusjonen nå var bl.a. planleggingen av Vågans 2000-års feiring. I januar 1998 var det en større idésamling på rådhuset der det kom frem en rekke tanker og ideer til innspill om hva som kan og bør gjøres i forbindelse med tusenårsskiftet.

Møtereferatet er interessant lesning og bør igjen trekkes frem som idéer til videre utvikling. I styrereferatene behandles bl.a. følgende: Svolvær mot år 2000, dypvannskai i Osan, diskusjon om Svolvær torg, fergebuss, Lofast, samarbeid med FK Lofoten, parkeringsproblemer i sentrum og det diskuteres også nye faste møtelokaler for foreningen etter at Handelsstanden er avviklet.

Foreningens drift og manglende sekretærfunksjon

Dessverre må det erkjennes at sekretærfunksjonen i foreningen de siste årene ikke har virket.

Foreningens protokoll har ikke referat fra styremøtene etter tusenårsskiftet. Historien for-

teller oss om tilsynelatende manglende engasjement og problemer innenfor næringslivet i Svolvær med å finne personer som var villige til å påta seg ansvar. Selvsagt skjedde det noe, men det ble ikke protokollert. Og finnes ikke i form av styrereferater. Ut fra dette må jeg anta at foreningen i mer eller mindre grad ligger nede. Jeg vil derfor gå rett på år 2003 og hva jeg kan trekke ut av Lofotpostens referater.

Vågan Næringsforening

I Lofotposten av 8. februar 2003 finner vi følgende: "Skal sette ny fart på Vågan. I februar dannes den nye næringsforeningen i Vågan. Med Svolvær som lokomotiv skal man sette ny fart på næringsutviklingen i kommunen."

Ambisjonsnivået sies å være realistisk og for å sitere LP: Visjonen er at Vågan skal bli en meget attraktiv kommune å bo, leve og drive næringsvirksomhet i. Minst 150 medlemmer er målsettingen i 2003. I mars avrettes det etter daglig leder i Vågan Næringsforening og spaden er satt i jorda for å samle det hele næringsliv i Vågan til ett samlet rike. Lofotposten sier på lederplass 15. februar:

"Et veiskille? Mens konkurrentene har brukt de siste årene til å ruste seg for fremtiden, har næringslivet i Vågan vært opptatt med å diskutere åpningstider i julemåneden. La oss håpe at dette blir en profesjonelt drevet forening med et engasjert næringsliv som har hele kommunen i ryggen."

Svolvær Handels- og Industriforening er historie, men foreningen er ikke ved utgangen av 2003 formelt oppløst. Burde ikke dette vært gjort?

Når dette skrives i desember 2003 har vi den siste tiden vært opptatt av kulturhus og torvet i Svolvær. To gjengangere i media og i diskusjonen mann og mann i mellom. Endelig tror jeg disse to sentrale sakene er løst. Torvplanene er presentert for næringslivet og kulturhusets plassering er bestemt. Men mange sentrale saker står

Hurtigruten hilser jubilenten.

på kartet og etter noen års hvile er det nå på tide at næringslivet i kommunen igjen får det talerøret den har manglet. Vågan Næringsforening ønskes velkommen.

Formenn i perioden 1918 – 2003

Som jeg tidligere har nevnt har foreningen gjennom de fleste av sine 85 år vært ledet av engasjerte næringslivsfolk i Svolvær. Det er riktig å avslutte denne historikken med en oversikt over de personer som har vært formenn. Noen driver fortsatt sin virksomhet og de aller fleste kjenner vi av omtale. Jeg tar også med navnene på de fire som er utnevnt som æresmedlemmer.

Så håper jeg denne historikken kan være med i fortsettelsen av historien.

Oversikt over formenn i Svolvær Handelsstandsforening.

Senere forandret navn til: Svolvær Handels- og Industrieforening.

Det hele startet 30.august i 1918 og den siste protokollen jeg har sluttet med årsmøtet i 1998 og med Stein Rasmussen som formann. Protokollen mellom 21.11.1968 og frem til november 1985 er forsvunnet. 17 til 18 års his-

torie er borte! Historien er totalt nedskrevet i 6-seks protokoller hvorav en-1 er forsvunnet.

SHIF var i en periode på 80 tallet Lofotens største næringslivsforening med ca.100 medlemmer.

Hans Lorentzen	1918
Roland Kjeldahl	1922
Ludv. Hornnes	1923
Olaf Victor	1924
Ludv. Hornnes	1925-1926
P. Jespersen	1927
(Foreningen hadde her en stille periode.)	
Arne Berg	1931-32-33-34-35
Randor Tindberg	1936-37
Arne Berg	1938-39-40-48-60

Foreningen stoppet sin virksomhet i perioden 15.1.41 til og med 28.9.1945.

Hans J. Bjørnstad	1945-46
Joh. Ing. Johansen	1947
Joh. Ing. Johansen	1949-50
(Foreningen 30 år.)	
John Mosby	1951-52
(Medlemstallet dette år var 73 stk.)	
Asbjørn Rødsand	1953-54-55-56-57
(Medl.møte i 1953 bestemte å leie lokaler i BP)	
Johan Berg	1957-58
(Innvielse i 1957 Handelsstanden/stor festivitás)	
Theis Westergaard	1959
Olav B. Sørensen	1961-62
Protestskriv ang.redusert rute Svolvær-Narvik	
Harald Steen	1963-64
Skriv Samferdselsdep.!	
Erik Bergsjø	1965-66
Terje Gr. Helmersen	1967-68
(Foreningen 50 år.)	
Per Jul Rødsand	1969-
7	0
Kåre Stemland	1971-72
Svenn Eltoft	1973-81
Arnold Nygaard	1981-91
(Forandret navn til Svolvær Handels-og Industrieforening.) TD - Vaagakallprisen	

Einar Berg	1991-93
Erik Drecshler ?	1994
(100 medlemmer)	
Jørn Kilvær	1994-95
(Foreningen feiret noe sent sine 75 år)	
Jens Blix Nilsen	1995-97
Stein Rasmussen	1997-01
Navneendring/justering vedtektene.	

Foreningen har i disse årene utnevnt fire æresmedlemmer. Disse er:

Hans Lorentzen	1968
Arne Berg	1975
Jørgen Remme	1993
Arnold Nygaard	1996

I perioden 1998 – til høsten 2003 finner jeg liten dokumentasjon. Siste protokoll er fra nov. 1998. Men, noen papirer er funnet. I desember 1998 innkalles det til ordinært årsmøte.

Dette året er foreningen 80 år og dagen feires med en enkel servering etter årsmøtet.

I januar 1999 innkalles det til medlemsmøte. Et nytt styre er valgt med Stein Rasmussen fortsatt som formann. Nye saker står på kartet bl. annet kommunens 1000 års jubileum.

Så må jeg helt frem til 21.februar 2001. Da innkalles medlemmene til et viktig møte. Som det står i innkallingen: ”Å få på beina en videreføring av SHIF der hele kommunens næringsliv er representert.”

Agendaen for møtet er bl.a.:

- Årsberetning 1999-2000.
- Revidert regnskap for 1998-99 og 2000.
- Omorganisering av SHIF, vedtektsendring m.m.

Av forskjellige årsaker førte dessverre ikke møtet til noen stiftelse. Tiden går og vi må frem til 11. april 2003 før Vågan Næringsforening stiftes.

Jeg kan ikke finne at Svolvær Handels- og Industrieforening formelt sett er oppløst.

Mange personer kunne nå avslutningsvis ha vært nevnt. Jeg tenker først og fremst på ledere av de forskjellige faggruppene, men også navn på personer som spesielt har engasjert seg i å få en ny forening på banen. Men, jeg lar dette være til den som skal skrive historien om Vågan Næringsforening og de årene som ligger foran oss.

Tilslutt bør nevnes. Det er helt sikkert en rekke saker som er uteglemt. En vel 80 årig historie kan ikke komprimeres ned til en artikkel uten at noe blir utelatt.

Jeg tror artikkelen likevel gir en god dokumentasjon av SHIF's 85 årige historie.

Protokollene og andre papirer vedrørende foreningen er nå lagret hos Den norske Bank, Svolvær.

Kilderef.:

Styre- og årsmøteprotokoller tilhørende foreningen
Lofotposten
Egne notater og utklipp samt samtaler med tidligere medlemmer